

[Erling Olsen]

endnu strammere. Selv om den voksende arbejdsløshed gjorde det ønskeligt at sætte flere offentlige arbejder i gang, tvang valuta-problemerne os til at holde igen. Regeringen bad derfor en embedsmandsgruppe om at overveje, hvilke rammer der ville være for de offentlige anlægsudgifter i perioden 1978-90, og på denne baggrund skulle den så undersøge, om der var plads til alt, hvad vi havde i tankerne. Hvis der ikke var det, skulle den belyse de valg imellem forskellige offentlige anlægsudgifter, som vi da ville komme til at stå over for.

Embedsmandsgruppen afleverede den såkaldte planredegørelse I til regeringen i december 1977, og så snart den var trykt, fik vi den her i tinget. Siden da har vi behandlet den under et opklaringsarbejde i det politisk-økonomiske udvalg. Her har vi fået et klart indtryk af, hvad embedsmandsgruppen havde på hjerte.

Hvad var det da, embedsmændene sagde? I regeringen og socialdemokratiet har vi navnlig lagt mærke til 3 ting.

For det første har vi bemærket, at vi under alle omstændigheder må regne med et meget snævert spillerum for de offentlige anlægsudgifter. Rammerne snævrer. Vi har taget til efterretning, at nogle mener, de er sat for snævert til, at vi effektivt kan bekæmpe arbejdsløsheden. Vi har også noteret os, at andre mener, de er for vide til, at vi kan få bugt med valutaproblemerne. Vi har derudover bemærket den kritik, der går på de meget optimistiske antagelser, som embedsmandsgruppen lægger til grund for sine udsagn om den økonomiske udvikling efter 1981.

Vi har ikke opfattet dette som en overdreven optimisme med hensyn til udviklingen i den internationale økonomi. Vi har heller ikke taget de mere eller mindre udtrykkelige antagelser om et stort antal arbejdsledige mange år frem i tiden som udtryk for, at man vil affinde sig med en vedvarende meget stor arbejdsløshed. Det vil vi nemlig ikke. Vi har blot taget det skrevne som en tilkendegivelse af, at der selv under ydre forhold, som mindskede presset på betalingsbalancen, nemlig gode tider i udlandet og en forholdsvis svag indenlandsk efterspørgsel, ville være snævre valutariske grænser for vor handelfrihed på investeringsområdet.

Det andet hovedbudskab, som planredegørelse I bragte, var en klar påvisning af, at der

ikke var råd til at gøre alt det, vi ville, på de tidspunkter, vi havde tænkt os det. Mere slagordspræget fik vi at vide, at der ikke var plads til både Storebæltsbroen og ilandføring af naturgassen samtidig, i hvert fald ikke uden at dette måtte føre til nogle kraftige begrænsninger af de offentlige anlægsudgifter i øvrigt.

Det tredje budskab var, at man skulle være sig for at gøre investeringsdebatten til et spørgsmål om at vælge imellem broen og gassen. Man måtte i stedet tage hele det offentlige anlægsprogram, herunder også energiplanen, op til en fordomsfri nyvurdering, således at man inden for de givne rammer fik en vis harmoni.

Hvorledes har regeringen så behandlet planredegørelsen? Hvorledes har den opfattet de tre hovedbudskaber, og hvilke slutninger har den draget deraf?

Regeringen har godtaget, at investeringsrammerne er snævre. Under indtryk af den allerseneste internationale udvikling har den noteret sig, at spillerummet ser ud til at blive en anelse snævrere, men den mener at kunne leve op til sit ansvar som regering ved at lægge sig i underkanten af den økonomiske ramme, der er opstillet i planredegørelsen. Dette indebærer, at man holder sig på det nuværende niveau for anlægsbudgetterne for 1978 og 1979, hvorefter der er fastsat en årlig vækst stigende fra 1 pct. i 1980 til godt 3 pct. i 1985.

Det er i denne forbindelse værd at bemærke, at de offentlige anlægsudgifter i 1978 og 1979 er forholdsvis høje i kraft af beskæftigelsesplan I og beskæftigelsesplan II. Hvis man bare skulle lade beskæftigelsesplan II udløbe, ville de offentlige anlægsudgifter falde med ca. 1/3, og mellem 18.000 og 20.000 fuldtidsbeskæftigede ville blive ledige, men ved at sætte den ramme, som regeringen foreslår, holder man disse mennesker i arbejde, og alene dette viser den vægt, regeringen og socialdemokratiet lægger på hensynet til beskæftigelsen. Det er og bliver det afgørende hensyn for en socialdemokratisk politik.

Regeringen har også godtaget planredegørelsens påvisning af, at der ikke var råd til både gas og bro samtidig, men den har ikke ønsket at opgive broen. Af mange grunde ønsker den, at vi skal holde fast ved vores mange gange bekræftede beslutning om at bygge Storebæltsbroen. Den har heller ikke